

Aleksander Krzysztof Sitnik OFM

WIESŁAW FRANCISZEK MURAWIEC OFM

(1935–2023), bernardyn, historyk Kościoła

Franciszek Murawiec urodził się 27 października 1935 r. we wsi Mokrelepie k. Zamościa w rodzinie rolniczej Stanisława i Tekli z Wyłupków. Został ochrzczony w parafii pw. Znalezienia Krzyża Świętego w Mokremlipiu 29 października 1935 r. Tam również przyjął sakrament bierzmowania 13 czerwca 1946 r. przez posługę ówczesnego biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego. Bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej kontynuował naukę w Szkole

Podstawowej w Mokremlipiu i dzięki życzliwej pomocy i opiece pani Zofii Barcickiej, siostry księdza proboszcza Józefa Mastalerza, u którego był ministrantem, zapoznał się z dziełami literatury polskiej obowiązującymi w szkole podstawowej i średniej. Dzięki temu w roku 1947 mógł zdać egzamin wstępny do Prywatnego Gimnazjum oo. Bernardynów w Radecznicy, pomimo dużych braków z innych przedmiotów. Tak więc po pięciu latach nauki w szkole podstawowej został przyjęty do gimnazjum. Dyrektor placówki o. Jan Duklan Michnar postawił mu jednak warunek, że w pierwszej klasie gimnazjalnej (tzw. wyrównawczej) nadrobi braki. W gimnazjum radecznickim Franciszek Murawiec ukończył tylko trzy klasy (1946/47 – 1949/50), gdyż pod koniec trzeciego roku nauki (1950) placówka została zlikwidowana przez władze państwowe PRL, a profesorowie uwięzieni za antykomunistyczną działalność. W tej tragicznej sytuacji młodzi musieli szukać innych szkół, żeby kontynuować naukę

w zakresie szkoły średniej. Napotykali przy tym nieraz bardzo poważne trudności, gdyż agenci Służby Bezpieczeństwa rozsiewali opinie o profesorach i uczniach z Radecznicy, że są to wrogowie Polski Ludowej i należy ich zwalczać. Po likwidacji gimnazjum w Radecznicy Franciszek Murawiec postanowił wraz z kilkoma kolegami wstąpić do nowicjatu zakonnego oo. bernardynów w Leżajsku (28 października 1950). Po roku złożył śluby czasowe i kontynuował naukę przez dwa ostatnie lata do matury w Kalwarii Zebrzydowskiej k. Krakowa (1951/52 – 1952/53) w tzw. Niższym Seminarium Duchownym oo. Bernardynów. Nie była to placówka na prawach państwowych i egzamin maturalny miał tam charakter tylko prywatny. Dopiero po nastaniu sprzyjających warunków politycznych w kraju (po 1956) Franciszek zdał egzamin dojrzałości w 1957 r. przed państwową komisją, odbywając równocześnie studia teologiczne. Profesję uroczystą złożył 17 marca 1957 r. Świecenia kapłańskie przyjął w Kalwarii Zebrzydowskiej 3 maja 1959 r. z rąk pomocniczego biskupa krakowskiego Karola Wojtyły. W latach 1960–1962 Wiesław F. Murawiec pracował wraz ze swoim kolegą rocznikowym, o. Hadrianem Ignatowskim, w Leżajsku k. Rzeszowa jako katecheta, opiekun ministrantów i scholi. Wśród ministrantów wyróżniali się wtedy: Ignacy Dec, obecny biskup świdnicki, i Zbigniew Satała, późniejszy krakowski prawnik. Prowadzenie nauki religii przez Wiesława

F. Murawca i jego kolegę naraziło ich na szykany ze strony lokalnych władz PRL. W procesie karno-administracyjnym zostali skazani na dwa miesiące pozbawienia wolności „za przywłaszczenie sobie praw nauczyciela bez zgody władz państwowych”. Wyroku wprowadzić nie wykonano, gdyż obaj księża nie stawiali się na wezwania „w sprawie realizacji wyroku w więzieniu w Nisku”. Musieli jednak przerwać katechizację z nakazu miejscowego proboszcza (ks. Gorczyca) i żyli w ciągłej obawie, że milicja obywatelska może zabrać ich siłą z klasztoru. Do tego jednak nie doszło, a władze zakonne przeniosły Wiesława F. Murawca z Leżajska do Koła n. Wartą. Tam pracował w duszpasterstwie, jako rekolekcjonista, kapelan szpitala i domu opieki. W 1965 r. wyjechał do klasztoru bernardynów w Warszawie na Czerniakowie, gdyż podjął studia na Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego i równocześnie w Akademii Teologii Katolickiej w zakresie historii Kościoła. Ukończył oba te kierunki, z historii Kościoła osiągając stopnie naukowe magistra (1968), doktora (1972) i doktora habilitowanego (1990). Rozprawę doktorską pt. *Bernardyni warszawscy. Dzieje klasztoru św. Anny w Warszawie, 1454–1864* (Kraków 1973) ocenili pozytywnie recenzenci: prof. Janusz Tazbir z Polskiej Akademii Nauk i ks. prof. Hieronim E. Wyczawski z Akademii Teologii Katolickiej. Promotorem zaś był ks. doc. Henryk Rybus. Recenzję wydawniczą dołączył prof. Aleksander Gieysztor, podkreślając,

że opracowanie oparto w dużej mierze na Aktach radzieckich Miasta Starej Warszawy. Takie określenie źródeł przyspieszyło decyzję ministra kultury o wydaniu zgody na publikację, co zwykle łączyło się w tamtych czasach z dużymi trudnościami. Urzędnicy ministerstwa odczytali bowiem określenie „Akta radzieckie” jako akta ze Związku Radzieckiego i wydali zgodę na druk w trybie przyspieszonym. W tym samym czasie (1972) Wiesław F. Murawiec rozpoczął wykłady z historii Kościoła i patrologii w Wyższym Seminarium Duchownym bernardynów w Krakowie i Kalwarii Zebrzydowskiej, a następnie w latach 1978–1982 pełnił urząd rektora tegoż seminarium. W latach 1974–1977 współpracował z ks. prof. Hieronimem E. Wyczawskim przy opracowaniu trzech tomów *Bibliografii historii Kościoła w Polsce z lat 1944–1970*, które ukazały się w druku w roku 1977 w Warszawie. Należał również do grona autorów *Słownika teologów katolickich w Polsce* (t. 1–4, 8), w którym zamieścił 158 opracowań bio-bibliograficznych. Był również współredaktorem pierwszych czterech tomów tego dzieła. W następnych latach współtworzył książkę *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, w której znalazło się 27 jego opracowań, a nieco wcześniej *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich*, zamieszczając w nim 101 prac bio-bibliograficznych. Obok wymienionych dzieł opracowywał dokumentację historyczną, zebraną przez o. mgra Kajetana Grudzińskiego, na temat

życia i kultu bł. Jana z Dukli (1414–1484) przed jego kanonizacją w 1997 r. w Krośnie, a następnie wykonał podobne prace przed kanonizacją bł. Szymona z Lipnicy (przed 2007). W latach 1995–1997 zebrał i opracował dokumentację historyczną potrzebną do procesu beatyfikacyjnego sługi Bożego o. Anasztazego Jakuba Pankiewicza OFM, gwardiana klasztoru bernardynów w Krakowie i Łodzi, męczennika obozu koncentracyjnego w Dachau (zm. 1942). Od 1978 r. należał do Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W tym czasie był przez cztery lata przewodniczącym filii tegoż towarzystwa w Kalwarii Zebrzydowskiej. Należał też w latach 80. do krakowskiego Klubu Inteligencji Katolickiej. W 1982 r. rozpoczął wykłady na Wydziale Historii Kościoła PAT w Krakowie w zakresie historii starożytnej Kościoła oraz metodyki pracy naukowej, a w następnych latach także wykłady z historii nowożytnej misji katolickich, historii zakonów mendykanckich. W WSD w Kalwarii Zebrzydowskiej wykładał patrologię, historię starożytną, średniowieczną i nowożytną Kościoła, prowadził ćwiczenia z bibliografii naukowej i metodyki pracy naukowej (w PAT i WSD). Na Wydziale Historii Kościoła PAT kierował Katedrą Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki, a po odejściu na emeryturę o. prof. Mariana Kaniora OSB także Katedrą Historii Zakonów. W 1994 r. został wybrany dziekanem swojego wydziału. Urzędu tego jednak nie przyjął pomimo interwencji wielkiego

kanclerza uczelni ks. kard. Franciszka Macharskiego. Swoją odmowę uzasadniał koniecznością kontynuowania prac przygotowawczych w ramach procesu kanonizacyjnego św. Jana z Dukli. Po śmierci dyrektora Archiwum rowincji oo. Bernardynów w Krakowie, o. mgra Kajetana Grudzińskiego, w 1986 r. Wiesław F. Murawiec został dyrektorem tegoż Archiwum. Oprócz niego pracowali tam jego zastępca o. dr Aleksander Sitnik i kustosz mgr Zuzanna Kazanowska. W 1989 r. zainicjował wraz z prof. Janiną Bieniarzówną i ks. drem Stanisławem Piechem pismo wydziałowe pt. „Folia Historica Cracoviensia”, którego był redaktorem naczelnym. Pracę w PAT Wiesław Murawiec łączył z pracą wydawniczą jako zastępca dyrektora i redaktor odpowiedzialny w wydawnictwie bernardynów Calvarianum z siedzibą w Kalwarii Zebrzydowskiej. Był jego współzałożycielem wraz z o. mgrem Mikołajem Rudykiem OFM i twórcą nazwy wydawnictwa. W 1990 r. o. Murawiec habilitował się na Wydziale Historii Kościoła PAT w Kra-

kowie na podstawie pracy pt. *Reforma potrydencka Zakonu Braci Mniejszych w Polsce* (Kraków 1990). W latach 1991/1992 – 1993/1994 był prodziekanem tego wydziału oraz kierownikiem Katedry Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki. W latach 1996–2007 był członkiem Komisji Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa z nominacji Prezydium KNH Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Ma na swoim koncie jako promotor: 39 magisteriów, jeden doktorat, ponadto cztery recenzje prac doktorskich, około 20 recenzji prac magisterskich i licencjackich. Był autorem około 450 książek, artykułów i publikacji naukowych. Wygłosił referaty na około 30 konferencjach i sympozjach naukowych. Od września 2019 r. przebywał jako rekonwalescent w Infirmerii św. Szymona w Kalwarii Zebrzydowskiej. Tam 7 stycznia 2023 r. zmarł w wieku 87 lat. W Zakonie przeżył 71 lat, w kapłaństwie 63 lata. Jego pogrzeb odbył się 9 stycznia 2023 r. w Radecznicy, gdzie pochowany został w zakonnym grobowcu.

Kalendarium pełnionych funkcji:

- 1959–1961, LEŻAJSK – katecheta, kaznodzieja, spowiednik, opiekun ministrantów i scholi,
- 1961–1965, KOŁO – wikary klasztoru, rekolekjonista, spowiednik, kaznodzieja, kapelan szpitala i domu opieki,
- 1965–1972, WARSZAWA – studia specjalistyczne z historii Kościoła w ATK oraz studia z duchowości w Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego:
- 1968 – uzyskanie stopnia magistra teologii w ATK,
- 1972 – uzyskanie stopnia doktora teologii w ATK,

1972–2019, KRAKÓW:

1972–2010 – wykładowca historii Kościoła w WSD w Krakowie i Kalwarii Zebrzydowskiej, początkowo również wykładowca patrologii,

1978–1982 – rektor WSD, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Teologicznego,

1980–1992 – wykładowca historii Kościoła, historii zakonów mendykanckich oraz wstępu do badań historycznych w PAT,

1981–1984 – definitór prowincji bernardyńskiej,

1983–1992 – adiunkt w Katedrze Historii Nowożytnej na Wydziale Historii Kościoła PAT,

1986–2011 – dyrektor Archiwum Prowincji,

1990–1996 – wicedyrektor wydawnictwa „Calvarianum”,

1990–2010 – przewodniczący Komisji Archiwalno-Bibliotecznej,

1991 – uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w PAT,

1991–1994 – Prodziekan Wydziału Historii Kościoła PAT, kierownik Katedry Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki,

1992 – uzyskanie stopnia docenta w PAT,

1993–2011 – wicepostulator Prowincji (przygotowanie procesów kanonizacyjnych św. Jana z Dukli, św. Szymona z Lipnicy i bł. Władysława z Gielniowa oraz procesu beatyfikacyjnego bł. A. Pankiewicza),

1996–2007 – członek Komisji Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa,

2010–2019 – spowiednik,

2019–2023, KALWARIA ZEBRZYDOWSKA (Infirmeria) – rekonwalescent.

Opracowanie: A.K. Sitnik, *Życie i działalność naukowo-dydaktyczna o. Wiesława Franciszka Murawca OFM*, w: *Tempus est optimus magister vitae. Prace dedykowane Ojcu Profesorowi Wiesławowi Franciszkowi Murawcowi OFM*, red. A.K. Sitnik, Kraków 2010, s. 15–58.